

1. Verrassende interesse in God!

Soms is er, zomaar, heel verrassend, iemand met interesse in God, in de Bijbel, in Jezus. Iemand van wie je het niet zou verwachten, maar die op zoek is. Wat heerlijk als je zo iemand mag helpen! Zo wordt ook de profeet Jesaja verrast door belangstelling uit heel onverwachte hoek. 'Men roept tot mij uit Seïr: Wachter, wat is er van de nacht? Wachter, wat is er van de nacht?'

Eerst maar even de situatie: wie is Jesaja? Wat is Seïr? Waar zitten we in het verhaal van de Bijbel? Na de grote koningen David en Salomo is het land Israël uiteen gevallen in twee koninkrijken. Het Tienstammenrijk Israël in het noorden, en het Tweestammenrijk Juda in het zuiden, en in Juda ligt Jeruzalem en regeren de nakomelingen van koning David. En nu komt er een nieuw wereldrijk op: Assyrië. De rol van het vorige wereldrijk, Egypte, raakt uitgespeeld. Assyrië verovert land na land. En ook het noordelijke Tienstammenrijk Israël wordt door Assyrië onder de voet gelopen. De bevolking wordt weggevoerd, en dat is het einde van het noordelijke Tienstammenrijk Israël, er is ook nooit meer een herstel gekomen.

Juda, in het zuiden, wordt zwaar bedreigd. Er is een goede koning, Hizkia, trouw aan de HERE, maar hij moet aanzien dat ook zijn land helemaal bezet wordt door Assyrië. Tot ze voor de poorten van Jeruzalem liggen. Uiteindelijk loopt dat goed af, Jeruzalem wordt gered, een engel van God verslaat dat leger van Assyrië, het staat in Jesaja 37. In deze tijd leeft de profeet Jesaja. En in deze tijd krijgt hij zijn profetie over Duma. Wanneer precies, vóór de bevrijding van Jeruzalem, of daarna, dat staat er niet bij, maar ik vermoed vóór die bevrijding. Assyrië lijkt oppermachtig. Het is als het ware stikdonkere nacht, niet alleen voor Juda, maar ook voor de andere volken in de regio. Ook voor de Edomieten. Want daar gaat het over, hier. De bewoners van Seïr, van het gebergte Seïr, dat zijn de Edomieten. De Edomieten waren de nakomelingen van Ezau. Jacob en Ezau, was een tweeling, Jacob werd later Israël genoemd, hij werd de stamvader van het volk Israël, Ezau werd de stamvader van de Edomieten. Waar woonde Edom, waar ligt dat gebergte Seïr? Het ligt ten zuidoosten van de Dode Zee.

2. Een vraag vanuit Edom

Edom en Israël, dat waren in feite gezworen vijanden. Maar wat gebeurt er nu? Opeens is daar die stem, een stem vanuit Edom. Jesaja 21: 11: 'De Godsspraak over Duma.' Duma, of Idumea, dat is een deel van Edom. 'Duma', dat betekent letterlijk: 'land van de doodse stilte'. Edom wordt aangesproken als Duma, land waar een doem overheen hangt. En vanuit die totaal onverwachte hoek is daar die stem: 'Wachter, wat is er van de nacht?' Jesaja wordt geroepen! En nog een keer is er diezelfde vraag, twee keer, er klinkt een soort wanhopige vertwijfeling uit: 'Wachter, wat is er van de nacht?'

Jesaja hoort die roepstem. Misschien in een droom of een visioen. Maar misschien is er ook wel een gezantschap gekomen, vanuit Edom, naar Jeruzalem. 'Is er nog geen licht aan het einde van de tunnel? Zie je in het oosten nog geen licht dagen? Is er al een spiertje licht te zien?'

Zo werd dat gevraagd, aan een wachter. Een wachter stond boven op de stadsmuur, of op een toren. En u begrijpt: *een wachter, dat is dus iemand die als eerste het licht ziet!* Als eerste!

'Wachter! Hoe staat het? Zie je al wat?'

2. Hoe staat het met de nacht in ons leven?

En nu gaan wij het jaar 2008 afsluiten. Buiten is het donker. De nachten zijn lang in dit donkerste deel van het jaar. Maar hoe is het bij u, in uw leven? Bij jou? Misschien zegt u, of zeg jij: 'Nou, gelukkig is het voor mij nu geen nacht. Ik kan heel blij en dankbaar terugkijken op dit jaar. Ik ben overgegaan, of ik heb mijn examen gehaald. Met mijn baan gaat het goed, ondanks alles.' Of, nog veel dieper: 'Ik ben gegroeid, als mens, als persoon. Als gelovige.' Misschien bent u hersteld van een ongeval of een ziekte. Maar het kan ook zijn dat u hier zit en zegt: 'Ja, ook in mijn leven is het echt nacht. Mijn huwelijk, dat was dit jaar... puinhoop.' Of: 'Mijn werk, dat ging van geen meter, en nu heb ik geen werk meer.' Of misschien zegt u: 'Mijn gezondheid, die geeft me grote zorgen.' Misschien verloor u iemand in uw naaste omgeving. Mooie dingen. En moeilijke dingen. En soms lopen ze op een bizarre manier ook nog door elkaar heen.

Dat geldt ook voor het grote plaatje. Er is zóveel om dankbaar voor te zijn! Een Pool, die hier op bezoek was in de jaren '80, werd letterlijk ziek, ziek van alle rijkdom die hij hier zag. Terwijl ze in Polen niets hadden, niets! Als je met iemand uit Zimbabwe hier rondloopt, dan pas beseft je dat je hier woont in een soort paradijs: altijd voedsel, méér dan overvloedig. Een huis, verwarming, alles wat je hart begeert. Geen oorlog, al ruim 60 jaar vrede. Vrijheid, onderwijs, medische zorg... Wij beseffen echt niet hálf wat we allemaal krijgen!

Maar er is ook een andere kant. Met het milieu moet het vroeg of laat mis gaan, faliekant mis. En niet over 500 jaar, nee, als we zo doorgaan is dat sneller dan wij denken. En als de kloof tussen rijk en arm zó groot blijft, dan zal dat steeds meer leiden tot oorlogen en vluchtelingenstromen. Er is nog maar zelden een Amerikaanse president geweest, zo las ik in de krant, die bij zijn aantreden zó ontzettend veel problemen op zijn bord vond. Twee oorlogen met heel veel vragen erom heen hoe het verder moet, Irak en Afghanistan, veel spanningen tussen de moslimlanden en de rest van de wereld, een gigantische financiële crisis en nu ook grote onrust in Israël.

Ook in ons land maken veel mensen zich zorgen, over allerlei ontwikkelingen. Toenemend egoïsme, weinig zorg voor elkaar. Ook de Koningin maakt zich zorgen.

'Wachter, wat is er van de nacht?' Ook wij kunnen die vraag stellen! Hoe gaan we 2009 in? Kun je al wat zien, wordt het al licht in het oosten?

3. Wie is onze wachter? Jezus Christus!

Aan wie kunnen wij dat nou vragen? Wie is onze wachter? Wie ziet er het eerste het licht? Eigenlijk is dat mooi om te bedenken: onze wachter, dat is dus Jezus Christus! Hij heeft als eerste het licht gezien, Hij is als eerste door de tunnel van de dood heengekropen en opgestaan in een nieuw leven, Hij is als eerste door de nacht van de dood heengegaan en opgestaan in het nieuwe morgenlicht! Wij mogen met onze vragen naar Jezus toe: 'Wachter, wat is er van de nacht? Hoe zal het verder gaan, Here Jezus?'

4. De morgen komt, én de nacht

Wat voor antwoord geeft Jesaja, in zijn tijd? Wat zegt hij, namens God? (Want het is een Godsspraak!) Jesaja, als wachter, geeft een antwoord, dat op het eerste gezicht niet zo duidelijk is: 'Morgen komt, maar ook nacht; als gij vragen wilt: vraag, komt dan terug.'

Wat bedoelt Jesaja? Hij zegt: 'Er komt inderdaad een morgen, er komt inderdaad een tijd van verlichting, van verademing. Maar daarachter ligt alweer nacht. De volgende nacht.' Dat klopt ook, zo is het ook gegaan. De macht van Assyrië nam af, er kwam weer meer vrijheid. Bewegingsruimte voor Juda, maar ook voor Edom, en voor andere volken. Alleen: daarna kwam weer de nacht van het volgende wereldrijk, de Babyloniërs. De Bijbel is geen boek met allerlei onrealistische dromen. Dromen over vrede, die er helemaal niet is. Dat willen mensen er weleens van máken: 'Als we er nu allemaal maar flink tegenaan gaan, dan bouwen we samen wel een betere wereld!' dat klinkt misschien wel aardig, maar het is volstrekt naïef, en de Bijbel is niet naïef, de Bijbel is realistisch. 'Morgen komt, maar óók nacht.'

En als wij die vraag stellen aan onze wachter, aan Jezus, wat zal Hij dan zeggen? Dan zal Hij zeggen: 'De morgen is inderdaad gekomen! Ik ben op aarde gekomen, om mensen te redden! Ik ben gekomen om Mijn leven te geven aan het kruis, om mensen te bewaren voor de ondergang!' In Johannes 8, daar zegt Jezus: 'Ik ben het Licht van de wereld, wie Mij volgt zal nooit meer in de duisternis wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben!' 'Morgen komt, maar óók nacht.' In Jezus Christus is de Zon opgegaan, en toch, tegelijkertijd, is het nog nacht in deze wereld. Hoe kan dat? Weet u, dat komt, omdat het licht in je hárt kan schijnen, maar nog niet in de samenleving! Waar Jezus Koning geworden is, dáár is het licht! Maar als drager van het licht moet je nog wel door de nacht, door de duisternis. Het is tegelijkertijd waar: de morgen is gekomen, en tóch is het ook nog nacht. Het is nog nacht tot Jezus terugkomt op de wolken van de hemel, dan breekt de morgen voorgoed aan, dan is de nacht definitief voorbij! Nu hebben we nog volop te maken met oorlog, met ziekte, met pijn, met relaties die kapot gaan, met een milieucrisis, met armoede, met zorgen. En toch, tóch is óók de morgen al gekomen, in Jezus Christus! En als je Hem kent, dan sta je anders in al die zorgen! Dan straalt Zijn licht al in je ziel!

5. Gods uitnodiging: stel je vragen!

Dat is een spanningsveld, en dat stelt je voor heel veel vragen. Daarom nodigt die wachter ook uit, Jesaja nodigt Edom uit: 'Als gij vragen wilt: vraagt, komt dan terug.' Daarin zit zo'n schitterende openheid! 'Kom maar! Kom maar!' Ook al is Edom een vijandig volk. God zegt, via Jesaja: 'Ik heb je de grote lijn laten zien: de morgen, maar ook weer de nacht. En als je nu om raad verlegen zit, kom dan! Stel je vragen! Ik ben bereid om je te helpen!' Voelt u wel? God beantwoordt niet in één keer al je vragen. Als je vragen wilt stellen, kom dan terug! Dat wil zeggen: steeds weer moet je terug naar Hem. En dan laat Hij je wéér een stukje zien, een stukje van de weg. Voortdurend moet je terug naar Hem. Zo ga je je weg in afhankelijkheid. Dat is de éniige manier om verder te komen. Eigenlijk is dat wat we net hebben gezongen uit Psalm 119: 'Uw Woord is als een lamp, een helder licht, een schijnsel op mijn pad, een eeuwig baken.' In de onberijmde versie staat: 'Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad.' Dat is niet het groot licht van je auto, waarmee je de héle route overziet. Nee, Gods Woord is als een zaklamp. Je kunt zien waar je moet lopen, maar je kunt niet meer zien dan een paar stappen vooruit. En de rest hóéf je ook niet te overzien, want de rest ziet God!

'Als gij vragen wilt: vraagt, komt dan terug.' Stel je vragen maar! Dat is een actieve houding! Isidor Rabi was een jongetje uit een Joods gezin in Polen, dat naar Amerika

verhuisde, ongeveer een eeuw geleden. Rabi was geweldig intelligent, en in 1944 won hij de Nobelprijs voor de natuurkunde. Ze vroegen aan hem: 'Hoe bent u zó geleerd geworden?' 'Nou,' zei hij, als ik vroeger naar school ging, en ik kwam weer thuis, dan vroeg mijn moeder niet: 'Hoe heb je het gehad? Vond je het leuk op school? Wat hebben jullie gedaan?' Nee, dan zei ze altijd: 'En, Isidor, heb je nog een goede vraag gesteld vandaag?' Ik heb geleerd om vragen te stellen. Zo ben ik verder gekomen!'

6. Steeds moeten we terug naar God en Zijn Woord!

Zo is het, gemeente! Nu wij op de drempel staan van een nieuw jaar, kan het ons misschien overvallen: hoe zal het verder gaan? In onze wereld is het morgen geworden, en toch is het ook nog nacht. Volop nacht! Hoe gaan we verder? Steeds weer terug naar God! Steeds weer terug naar Zijn Woord, naar de Bijbel! Steeds weer vragen stellen. Actief op zoek zijn! Wat schrijft Petrus ook al weer? 'Wij achten het profetische woord (daarom) des te vaster, en gij doet wèl, (u doet er goed aan) er acht op te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw harten.' Zolang het nog nacht is, hebben wij de Bijbel gekregen! En in die Bijbel lezen we over Jezus Christus, het Licht van de wereld, de blinkende Morgenster!

Wat heerlijk, als we zó een nieuw jaar ingaan. Met die actieve zoekhouding. Laten we elkaar vooral aanmoedigen om goede vragen te stellen, net als Isidor Rabi! Ik verlang ernaar dat we als gemeente de diepte ingaan, steeds meer! Dat we groeien in geloof, in kennis van de Bijbel, van God. Daarvoor hebben we het nodig: steeds weer terugkomen. Terug bij God. Op je knieën, in je slaapkamer, of in je werkkamer, of waar dan ook. Of in het Schollebos. Maar zoek die ontmoeting met God, gemeente! En gebruik daarbij uw Bijbel! Jij ook, gebruik je Bijbel! Je ziet het ook nu weer: zo'n klein stukje, op het eerste gezicht onduidelijk, maar wat een boodschap zit erin! 'Ja,' denkt u misschien, 'maar dat haal ik er zelf niet uit, jij hebt ervoor geleerd!' Dat is ook zo, maar juist daarom zijn al die boeken er, dagboekjes bij de Bijbel, Bijbel met toelichting, noem maar op! Lees de Bijbel, gemeente, lees de Bijbel! Stel uw vragen! Aan God, in het gebed! Maar ook aan uw broeders en zusters! Op een bijbelkring! Samen leren! 'Als gij vragen wilt: vraagt, komt dan terug.' Dat betekent ook: 'Kom dan terug: hier in de kerk!' Ook hier gaat die Bijbel open, ook hier wordt uitleg gegeven! 'Je doet er góéd aan', zegt Petrus, 'om acht te geven op dat Woord van God, om ermee bezig te zijn.' Zo kom je verder! En zo kún je ook verder! Door de nacht heen, op weg naar die grote morgen, de eeuwige morgen, als Jezus komt, die alle dingen nieuw maakt.

'De Godsspraak over Duma'. Over het land van de doem, de stilte van het graf. Voelt u het aan, hoe God naar dat land Zijn hand uitsteekt? 'Kom maar met je vragen! Ik zal je laten zien waar Mijn weg heenleidt. Stap voor stap geef ik je licht.' Het was een verrassende vraag, uit Edom. En het antwoord, dat is nog verrassender. Al is het nacht, tóch is de morgen al gekomen. De Wachter, Jezus Christus, Hij hééft het licht al gezien. Als eerste! Met Hem mogen wij mee. Als Zijn leerlingen. Met al onze vragen. Stel ze maar! En tegelijk: zingend! Vol lof aan God! Vol blijdschap over het Licht dat gekomen is, onze Redder, Jezus Messias! Zo gaan we de grens over, een nieuw jaar in. 'Met één lied uit duizend monden gaan wij zingend door de nacht, door één Geest tesaam verbonden naar de kust waar God ons wacht.' Amen.